

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

privind unele măsuri pentru decarbonizarea sectorului energetic

În vederea asigurării respectării obligației statului român de a adopta până la data de 30 iunie 2022 cadrul legal privind decarbonizarea sectorului energetic, prin care se stabilește data limită pentru încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huilă, calendarul retragerii definitive și ireversibile din exploatare a capacității totale instalate pe bază de lignit și huilă și calendarul de închidere definitivă și ireversibilă a carierelor de lignit și a minelor de huilă,

având în vedere că eliminarea etapizată a centralelor electrice pe bază de lignit și huilă constituie primul element de reformă al Componentei C6. Energie, din cadrul Pilonului I. Tranziția verde al Planului Național de Redresare și Reziliență,

ținând cont de necesitatea adoptării de urgență a dispozițiilor legale prin care să se creeze cadrul normativ pentru eliminarea etapizată din mixul energetic a producției de energie electrică pe bază de lignit și huilă, mecanismele administrative și instrumentele adecvate în scopul implementării măsurilor stabilite,

luând în considerare orizontul de timp determinat, respectiv data de 30 iunie 2022, dată limită, astfel cum a fost asumată prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Reforma 1. Componenta 6. Energie, pentru intrarea în vigoare a proiectului de act normativ ce reglementează decarbonizarea sectorului energetic,

având în vedere că urgența adoptării acestui act normativ constă în necesitatea respectării datei de intrare în vigoare a actului normativ, respectiv, data de 30 iunie 2022, creând astfel, cadrul legal pentru decarbonizarea sectorului energetic, precum și organizarea sistemului de implementare a măsurilor stabilite prin proiectul de act normativ, care vizează aspecte tehnice, organizatorice și luarea tuturor măsurilor pentru diminuarea impactului social,

ținând cont că în lipsa unei reglementări imediate, care stabilește calendarul și modalitatea de eliminare a cărbunelui din mixul energetic, va conduce la întârzierea respectării datei limită privind încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și huilă, a implementării la termen a calendarului de închidere definitivă și ireversibilă a capacității totale instalate pe bază de lignit și huilă și a calendarului de închidere definitivă și ireversibilă a carierelor de lignit și a minelor de huilă, cu consecințe negative asupra gradului de absorbție a fondurilor europene alocate României,

în considerarea faptului că aceste elemente vizează interesul public general și constituie o situație extraordinară, a cărei reglementare nu poate fi amânată, pentru a nu genera întârzieri în implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență, se impune adoptarea de măsuri imediate, pe calea ordonanței de urgență.

În temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență:

Art.1. Prezenta ordonanță de urgență stabilește cadrul legal general pentru eliminarea etapizată din mixul energetic a producției de energie electrică pe bază de lignit și ulei, calendarul pentru închiderea definitivă și ireversibilă a grupurilor energetice cu funcționare pe lignit și ulei, măsuri pentru (i) asigurarea rezervei tehnice necesare funcționării sigure și stabile a Sistemului Electroenergetic Național, (ii) extracția lignitului și uleiului pentru punerea în siguranță a carierelor și minelor ce urmează a fi incluse în programul de închidere ireversibilă, (iii) reabilitarea și ecologizarea terenurilor aferente centralelor electrice închise și a carierelor și minelor pe care le deservește, (iv) reconversia profesională și recalificarea, precum și măsurile cu caracter de ajutor de stat pentru reducerea impactului socio-economic.

Art.2. Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se interzice construirea unor capacități energetice noi de producere a energiei electrice pe bază de lignit sau ulei.

Art.3. (1) Se aprobă încetarea producerii energiei electrice pe bază de lignit și ulei, retragerea din exploatare și închiderea definitivă și ireversibilă, până la data de 31 decembrie 2030, a capacității energetice totale instalate pe bază de lignit și ulei, de 4.920 MW.

(2) Capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit și ulei rămase în funcțiune după închiderea definitivă și ireversibilă, a 1.695 MW, la 31 decembrie 2021, se retrag din exploatare și se închid definitiv și ireversibil, după cum urmează:

- a) 660 MW pe bază de lignit, până la 31 decembrie 2022;
- b) 1.425 MW, din care 1.375 MW pe bază de lignit și 50 MW pe bază de ulei, până la 31 decembrie 2025;
- c) 1.140 MW, din care 990 MW pe bază de lignit și 150 MW pe bază de ulei, până la 31 decembrie 2030.

(3) Calendarul de retragere din exploatare și închidere definitivă și ireversibilă a grupurilor energetice cu funcționare pe bază de lignit și huiă este redat în anexa nr.1 la prezenta ordonanță de urgență.

(4) Documentele doveditoare privind îndeplinirea obligației de retragere din exploatare și închidere definitivă și ireversibilă se vor comunica ministerului de resort, în termen de 5 de zile de la emiterea acestora de către autoritățile competente.

(5) Capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit ale Complexului Energetic Oltenia, respectiv grupurile energetice Turceni 4 în perioada 2023 – 2025, Ișalnița 7 în perioada 2024 – 2025 și Rovinari 6 în anul 2025, în total 975 MW putere instalată, constituie rezervă tehnică în perioada 2023 – 2025, pentru asigurarea funcționării sigure și stabile a Sistemului Electroenergetic Național.

(6) Capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit ale Complexului Energetic Oltenia, respectiv grupurile energetice Rovinari 4, Rovinari 5 și Turceni 5, în total 990 MW putere instalată, constituie rezervă tehnică în perioada 2026 – 2030, pentru asigurarea funcționării sigure și stabile a Sistemului Electroenergetic Național.

(7) Capacitatea de producere a energiei electrice pe bază de huiă din cadrul Complexului Energetic Hunedoara, respectiv grupul energetic Paroșeni 4, cu o putere instalată de 150 MW, va asigura, până la finalul anului 2030, neutralizarea huilei rezultată ca urmare a lucrărilor de punere în siguranță a zăcămintelor de huiă.

Art.4. Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei și Compania Națională de Transport al Energiei Electrice Transelectrica S.A. emit documentele care atestă închiderea definitivă și ireversibilă a capacităților de producere a energiei electrice menționate la art.3, alin. (2).

Art.5. (1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se interzice dezvoltarea unor noi cariere de lignit și mine de huiă, astfel cum este definită la art.3 pct.10 din Legea minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, precum și acordarea de noi licențe de exploatare a resurselor minerale de lignit și huiă.

(2) Se interzice continuarea producției la carierele de lignit și minele de huiă care deservește capacitățile energetice menționate la art.3 alin.(2) după data de închidere definitivă și ireversibilă, astfel cum este prevăzută în anexa nr 2.

(3) Prin derogare de la art. II din Legea nr. 275/2020 pentru modificarea și completarea Legii minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, ministerul de resort nu poate iniția acte normative pentru redeschiderea minelor, carierelor sau părți din perimetrele de exploatare ale lignitului și huilei, aprobate la închidere prin prezenta ordonanta de urgență.

Art.6. (1) Se aprobă încetarea producției, executarea lucrărilor de punere în siguranță și, a lucrărilor de închidere ireversibilă și ecologizare pentru carierele de lignit și minele de huiă care deservește capacitățile energetice menționate la art.3 alin. (2).

(2) Calendarul de închidere definitivă și ireversibilă a carierelor de lignit și a exploatărilor miniere de huiă este redat în anexa nr.2 la prezenta ordonanță de urgență.

Art.7. (1) Pentru închiderea definitivă și ireversibilă și dezafectarea capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiă, astfel cum sunt stabilite la art.3, alin.(2), se pot institui măsuri de sprijin, în condițiile stabilite de prezenta ordonanță de urgență.

(2) Măsurile de sprijin prevăzute la alin.(1) se vor stabili funcție de durata de viață a capacităților modernizate sau re tehnologizate oprite înainte de împlinirea termenului, de către Ministerul Energiei în calitate de minister de resort, cu respectarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare și Comunicarea Comisiei 2022/C 80/01- Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie.

(3) Acordarea ajutoarelor de stat pentru facilitarea închiderii definitive și ireversibile și dezafectării capacităților de producție pe bază de lignit și huiă se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea de către Comisia Europeană a măsurilor de sprijin prevăzute la alin.(2).

(4) Acordarea ajutoarelor de stat pentru capacitățile de producere a energiei electrice pe bază de lignit menționate la art. 3, alin.(5) și alin.(6), se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea lor de către Comisia Europeană.

(5) Acordarea ajutoarelor de stat pentru capacitatea de producere a energiei electrice pe bază de huiă menționată la art. 3, alin.(7), se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea lor de către Comisia Europeană.

Art.8. (1) Pentru carierele de lignit care sunt incluse în programul de închidere definitivă și ireversibilă se pot institui măsuri de sprijin, în conformitate cu Comunicarea Comisiei 2022/C 80/01- Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 18.02.2022.

(2) Acordarea ajutoarelor de stat pentru închiderea definitivă și ireversibilă a carierelor de lignit se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea de către Comisia Europeană a măsurilor de sprijin prevăzute la alin.(1).

Art.9. Planul de închidere a minelor de huiă care sunt deja incluse în programul de închidere autorizat de Comisia Europeană în temeiul Deciziei 2010/787 a Consiliului din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive, va fi supus renotificării Comisiei Europene pentru modificarea termenelor de închidere definitivă și ireversibilă și prelungirea perioadei de acordare a ajutorului de stat.

Art.10. (1) Pentru minele de huiă care nu sunt incluse într-un program de închidere autorizat de Comisia Europeană în temeiul Deciziei 2010/787 a Consiliului se pot institui măsuri de sprijin, în conformitate cu Comunicarea Comisiei 2022/C 80/01- Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie.

(2) Acordarea ajutoarelor de stat pentru închiderea definitivă și ireversibilă a minelor de huiă se face anual, prin hotărâri ale Guvernului, după autorizarea de către Comisia Europeană a măsurilor de sprijin prevăzute la alin.(1) și art.8.

Art.11. În cazul în care măsurile prevăzute la art.8 - 10 nu se autorizează de către Comisia Europeană, operatorii economici au obligația respectării termenelor de închidere definitivă și ireversibilă stabilite prin prezenta ordonanță de urgență.

Art.12. În scopul atenuării consecințelor sociale ale închiderii definitive și ireversibile a capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiă, precum și ale exploatărilor miniere aferente, se pot asigura măsuri de protecție socială a persoanelor care și-au pierdut locurile de muncă prin disponibilizare, urmare a concedierilor colective prin aplicarea programului de decarbonizare, precum și măsuri pentru reconversie profesională și recalificare.

Art.13. Persoanele care și-au pierdut locurile de muncă urmare a închiderii definitive și ireversibile a capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huiă, precum și a închiderii definitive și ireversibile a exploatărilor miniere aferente au prioritate la cursurile de reconversie profesională și recalificare prevăzute în Planul Național de Formare Profesională, precum și a nevoilor de formare profesională identificate la nivelul Planurilor Teritoriale pentru o Tranziție Justă și pot beneficia de finanțare nerambursabilă pentru achiziția de sisteme fotovoltaice cu o putere instalată de 3-5 kW.

Art.14. Solicitățile operatorilor economici din județele Gorj, Hunedoara și Dolj, afectați de procesul de decarbonizare referitoare la măsuri de reconversie profesională și recalificare au prioritate în planurile de creștere a capacității serviciilor publice de formare profesională.

Art.15. Măsurile de sprijin prevăzute de prezenta ordonanță de urgență se asigură din bugetul de stat și/sau fonduri europene.

Art.16. (1) Se înființează Comitetul Interministerial al Cărbunelui pentru coordonarea implementării procesului de decarbonizare, în condițiile prevederilor art. 34, alin.(1) din ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind codul administrativ cu modificările și completările ulterioare, având în componență reprezentanți ai următoarelor autorități ale administrației publice centrale și instituții ale prefectului: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerul Energiei, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Dezvoltării și Administrației, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Instituția Prefectului Gorj, Instituția Prefectului Hunedoara și Instituția Prefectului Dolj.

(2) Reprezentarea în cadrul Comitetului Interministerial al Cărbunelui înființat potrivit alin.(1) este asigurată la nivel de ministru și de prefect al județului.

(3) Activitatea Comitetului Interministerial al Cărbunelui este coordonată de un președinte, respectiv ministrul economiei, asistat de doi vice-președinți, respectiv ministrul finanțelor și ministrul investițiilor și proiectelor europene.

(4) Numirea membrilor Comitetului Interministerial al Cărbunelui se face prin Decizia prim – ministrului, în termen de 15 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență .

(5) Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului Interministerial al Cărbunelui se aprobă în prima sesiune de lucru al acestuia.

(6) Secretariatul Comitetului Interministerial al Cărbunelui este asigurat de 2 reprezentanți ai Ministerului Economiei și un reprezentant al Ministerului Energiei, numiți prin Ordin al ministrului economiei și ministrului energiei în termen de 5 zile de la data emiterii deciziei prim-ministrului menționată la alin. (4).

(7) În termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei prim–ministrului privind numirea membrilor Comitetului Interministerial al Cărbunelui, prin ordin al ministrului economiei se înființează Comitetul consultativ pentru asistență privind aspectele relevante în implementarea programului de decarbonizare.

(8) Din Comitetul consultativ pentru asistență fac parte reprezentanți ai autorităților publice locale, sindicatelor reprezentative la nivel de ramură și la nivelul operatorilor economici producători de energie electrică utilizând drept combustibil cărbunele, organizațiilor neguvernamentale, operatorilor privați, reprezentanți cu statut de invitați din cadrul mediului universitar, precum și grupuri de experți specializați în domeniul energiei.

(9) Comitetul consultativ pentru asistență colaborează cu Comitetul Interministerial al Cărbunelui și Grupul de Lucru, și participă la ședințe, la solicitările acestora, după caz.

(10) În termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei prim-ministrului privind numirea membrilor Comitetului Interministerial al Cărbunelui, prin ordin al ministrului energiei se înființează Grupul de Lucru pentru coordonarea și monitorizarea realizării activităților din cadrul procesului de decarbonizare.

(11) Grupul de Lucru este coordonat de secretarul de stat cu atribuții în domeniu din cadrul Ministerul Energiei.

(12) Din Grupul de Lucru fac parte specialiști din cadrul autorităților publice centrale și locale, reprezentanți ai Administrației Fondului pentru Mediu, Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, Autorității Naționale pentru Resurse Minerale și ai operatorilor economici implicați.

(13) Regulamentul de organizare și funcționare al Grupului de Lucru se stabilește în prima ședință de lucru a acestuia.

(14) Secretariatul Grupului de Lucru este format din trei reprezentanți, salariați ai Ministerului Energiei, numiți prin ordinul ministrului energiei prevăzut la alin. (10).

Art.17. Încălcarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență atrage răspunderea, civilă, contravențională sau penală, după caz, a operatorilor economici implicați.

Art.18. (1) Constituie contravenții la normele stabilite prin prezenta ordonanță de urgență privind decarbonizarea sectorului energetic:

- a) Construirea unor capacități energetice noi de producere a energiei electrice pe bază de lignit sau huilă, prin nerespectare interdicției stabilite la art.2;
- b) Nerespectarea calendarului de retragere din exploatare și închidere definitivă și ireversibilă a capacităților de producere a energiei electrice pe bază de lignit și huilă, potrivit prevederilor art.3 alin.(2) și (3) și anexei nr. 1;
- c) Nerespectarea încetării producției, executării lucrărilor de punere în siguranță și a lucrărilor de închidere ireversibilă și ecologizare pentru carierele de lignit și minele de huilă care deserveșc capacitățile energetice, precum și a calendarului de închidere definitivă și ireversibilă a carierelor de lignit și a exploatărilor miniere de huilă, potrivit prevederilor art.6.

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) se sancționează după cum urmează:

- a) Cu amendă între 5% și 10% din cifra de afaceri realizată de persoana juridică în anul anterior aplicării sancționării pentru cele prevăzute la alin.(1), lit.a);
- b) Cu amendă de la 50.000 lei până la 100.000 lei, pentru cele prevăzute la alin.(1), lit.b) și recuperarea ajutorului de stat acordat în condițiile prezentei legi;

- c) Cu amendă de la 10.000 lei până la 100.000 lei, pentru cele prevăzute la alin.(1), lit.c) și recuperarea ajutorului de stat acordat în condițiile prezentei legi.
- (3) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către:
- a) Reprezentanții împuterniciți ai Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei pentru contravenția prevăzută la alin.(1), lit.a);
 - b) Reprezentanții împuterniciți ai Ministerului Energiei pentru contravențiile prevăzute la alin.(1) lit.b) și c).
- (4) Dezvoltarea unor noi cariere de lignit și mine de huilă, astfel cum este definită la art.3 alin.10 din Legea minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, după intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, executarea de activități miniere fără permis sau licență constituie infracțiune și se pedepsește conform art. 57 alin. (2) din Legea minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare.
- (5) Sesizarea organelor abilitate cu privire la nerespectarea prevederilor alin. (4) se face de către personalul împuternicit al autorității competente în domeniul resurselor minerale, respectiv Agenția Națională pentru Resurse Minerale.

Art.19. Contravențiilor prevăzute la art.18 alin.(1) le sunt aplicabile prevederile ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificări și completări, aprobată prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Art.20. În situație de criză energetică, Guvernul României, la propunerea Ministerului Energiei, poate lua decizia de repornire a grupurilor energetice închise, cu respectarea termenului de finalizare a decarbonizării sectorului energetic prevăzut la art.3 și în corelare cu măsurile cuprinse în planurile de urgență aferente sectorului energetic.

Art.21. Anexa nr. 1 – Decarbonarea sectorului energetic prin închiderea definitivă și ireversibilă a grupurilor energetice cu funcționare pe lignit și huilă și anexa nr. 2 – Decarbonarea sectorului energetic prin închiderea definitivă și ireversibilă a carierelor de lignit și exploatărilor miniere de huilă fac parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență.

Prim-Ministru

Nicolae-Ionel CIUCĂ